

Általános információk:

Tanterv: Építész O, Építész MSc, Belsőépítész tervezőművész MA

Tantárgy neve: **Építészeti elmélet -Tervezőmódszertan 1.**
Tantárgy kódja: EPM069MN
Szemeszter: 9, 3, 1
Kreditek száma: 3
A heti órák elosztása: 2/0/0
Értékelés: Vizsga (v)
Előfeltételek: -

Tantárgy felelős: **dr. Rácz Tamás, adjunktus**
Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. É-81
E-mail: racz.tamas@mik.pte.hu
Munkahelyi telefon:

Oktatók: **dr. Rácz Tamás, adjunktus**
Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. É-81
E-mail: racz.tamas@mik.pte.hu
Munkahelyi telefon: -

Tárgyleírás

Az alapképzés során elsajátított általános tervezési elvek, módszerek után a mesterképzés tervezés-módszertan tantárgysorozata a tervezés elméletének, módszereinek, történetiségének mélyebb rétegeit tárja fel, vizsgálva társadalmi, szociológiai, településszerkezeti hatásait, problémáit. A kurzus célja építészettörténeti és kortárs tervezőműhelyek alkotó szemléleteinek és tervezési módszereinek megismerése. Ezek alapján a hallgató önállóan képes lesz építészeti produktumok elemzésére, azok építészettörténetben való elhelyezésére, összetett építészeti, urbanisztikai és társadalmi problémák összefüggésének felismerésére. Megoldási elvek keresése, kombinálása, koncepcióalkotás. Az előadások és műhelybeszélgetések fő témája a lakóépületek kérdésköre.

Oktatás célja

A tantárgy fő fókuszja, hogy a hallgató a képzés során megszerzett ismeretek alapján, az építészeti tervezés módszerének és alapelveinek elméletét elsajátítsa. Cél, hogy a hallgató komplex módon tudja alkalmazni a megszerzett ismeretanyagot, különös tekintettel a tervezés módszertani szemléletre. Ezáltal képes legyen önállóan egy építészeti elméleti témával foglalkozni és megtanulja az önálló kutatás, adatgyűjtés, elemzés módszereit. A tantárgy nagy hangsúlyt fektet a kölcsönös kommunikációra az adott elméleti témákból és felkészíti a hallgatókat a saját kutatásuk kibontására, elemzésére és az eredmények átadására.

Tantárgy tartalma

A hallgatók egy előre kijelölt témával önállóan foglalkoznak, melynek eredményeképp egy esszé, és annak kivonataként egy prezentált kiselőadás készül. A dolgozatot és a kiselőadás anyagát digitálisan kell benyújtani. A kiselőadás előzetes kivonata és tervezett tartalomjegyzéke a félév közben, meghatározott időpontban töltendő fel digitálisan. A kiselőadások pótlására a 15. héten van lehetőség azok számára, akik igazolni tudják mulasztásukat. **Az esszék leadási határideje a 14. héten esedékes, melynek pótlása a vizsgaidőszak első hetében lehetséges.**

A feladatok, követelmények kiadása a tematika szerint történik, melyek az előadás anyagaival, segédletekkel egyetemben, a tantárgy Neptun Meet Street felületére feltöltésre kerülnek. A tantárgyhoz kapcsolódó információk ugyancsak ezen a felületen lesznek elérhetőek.

Számonkérési és értékelési rendszere

A tantárgy felvételével, követelményrendszerével, teljesítésével, a hallgató szorgalmi-, vizsga- és záróvizsga időszak kötelező teendőivel kapcsolatban minden esetben a Pécsi Tudományegyetem érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzatának 5. számú melléklete, a Pécsi Tudományegyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (TVSZ) az irányadó.

A félév sikeres befejezésének feltétele az aktív órai jelenlét, a feladatok határidőre való elkészítése, bemutatása, valamint az alaki és formai követelmények betartása.

A tantárgy vizsgával zárul. A félév zárása a 15. héten történik. A gyakorlati foglalkozásokon való igazolt jelenlét a tematikában rögzített aktuális munkarész bemutatásával történik! Az oktató, jelenléti ívet/ konzultációs lapot vezet, megjelenti, valamint nem jelent meg/ nem készült bejegyzéssel. A hallgató, munkájáról a félév végén (11-14. hét), egy alkalommal ad számot, vizuális prezentáció keretében a tantárgy oktatója előtt. A prezentációk pontos menete névsor alapján lesz meghatározva.

Absztrakt:	15 p (min 7,5 p)
Kiselőadás:	25 p (min. 12,5 p)
A dolgozat grafikai megjelenése:	10 p (min. 5 p)
A dolgozat szabályos tartalmi felépítése és szabályos hivatkozása:	10 p (min. 5 p)
A dolgozat:	40 p (min. 20 p)

Megszerezhető maximum pont	100p	
85 p – 100 p	100%	A (5, jeles, excellent, sehr gut)
71 p – 84 p	84%	B (4, jó, good, gut)
60 p – 70 p	70%	C (3, közepes, average, befriedigend)
50 p – 59 p	59%	D (2, elégséges, satisfactory, genügend)
0 p – 49 p	49%	F (1, elégtelen, fail, ungenügend)

Az aláírás megszerzésének feltétele, hogy minden feladat elfogadásra kerüljön.

Az 1. beadáson valamilyen okból be nem adott munka a hiányzás igazolása mellett az 1. beadást követő első órarendi alkalommal pótlendő! A nem elfogadott prezentáció(k) a 15. héten (órarendi időben) egy alkalommal javíthatók. A tanulmány leadásának pótlására a vizsgaidőszak első hetében van lehetőség.

Kötelező irodalom

Órai jegyzetek, segédletek, kiosztott mintapéldák

- BACHMAN Zoltán dr.: Könyv az építészetéről. Pécs, Pécsi Tanoda Alapítvány, 1998.
- CSÁGOLY Ferenc: Középületek. Budapest, TERC Kft, 2004.
- FRAMPTON, Kenneth: A modern építészet kritikai története. Budapest, TERC Kft, 2009.
- Le CORBUSIER: Új építészet felé. Budapest, Corvina Kiadó, 1981.
- VÁMOSSY Ferenc: Az építészet története: A Modern Mozgalom és a késő modern. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.
- PEVSNER, Nikolaus: A History of Building Types. Princeton, Princeton University Press, 1976
- KERÉKGYÁRTÓ Béla: A mérhető és a mérhetetlen - Építészeti írások a huszadik századból. Budapest, Typotex, 2004.
- SCHNELLER István: Az építészeti tér minőségi dimenziói. Építészet/elmélet 10. Budapest, TERC Kft., 2005.
- KUNSZT György: Értékválság az építészetben és a modern szakralitás – Válogatott írások 1962.- 2003. Építészet/elmélet 6. Budapest, TERC Kft., 2003.
- DÉRY Attila: A forma visszaszerzése – Építészettörténeti tanulmányok – Építészet/elmélet 2. Budapest, TERC Kft., 2002.
- BENKŐ Melinda: 111 szó az építészetéről, TERC Kft., 2013.
- Építészeti sorozatok: PHAIDON, Birkhauser, Taschen Kiadók
- Építészeti folyóiratok: Alaprajz, Magyar Építőművészet, Octogon, Átrium
- Építészeti website -ok: El croquis, U+A, JA, Domus, Abitare, AR, A10, Atrium, Hauser, Detail,

Oktatási módszer

A tantárgy folyamatos kommunikáción alapszik az oktatók és a hallgatók között.

Módszer:

1. folyamatos konzultáció órarendi időben a részletes tantárgyi programban meghirdetett tanmenet szerint
2. önálló otthoni munka
3. önálló kutatás, adatgyűjtés, elemzés
4. önálló konzultáció a tárgy oktatóitól független szakemberek bevonásával

Részletes tantárgyi program és követelmények

Metodika és szempontrendszer:

A hallgatók probléma feldolgozási módszere a valóságos tervezési folyamatot modellezi, ugyanakkor leképezi az egyetemi szintű oktatás akadémiai jellegét is (kutató-elemző munka).

A szemeszter elméleti órai és előadásai segítik a hallgatókat, hogy egy előre kijelölt témával önállóan tudjanak foglalkozni. Ennek eredményeképpen a hallgatók képesek lesznek egy tanulmányt és annak kivonataként egy prezentációt elkészíteni egy általuk választott témában, melyről a félév során a tematika szerinti időpontban kiselőadást tartanak. A félév során a tematikában megjelölt időpontokban konzultációs lehetőség van.

Feladatok és követelményrendszerük

Az esszé tartalmi, formai követelményei:

- Álló A/4-es formátum, kétoldalasra szerkesztve
- Szabályos tartalomjegyzék, témafelvezetés, témakibontás, konklúzió, szabályos irodalomjegyzék a hivatkozásokkal, képjegyzékkel.
- min. 8 írott oldal képek, ábrák, tartalomjegyzék, stb. nélkül. (Kb. 20 000 karakter)

Az értékelésben szerepet játszik az esszé szerkesztése, vizuális megjelenítése. A formai követelményektől való eltérés a feladat pótlását, javítását eredményezheti.

A kiselőadás formai követelményei:

- 15 perces összefoglalója, vizuális kivonata a párhuzamosan készített esszének.

Az értékelésben szerepet játszik az előadás vizuális megjelenítése és grafikai tartalma.

A kidolgozásra választható témák egyéni ötletek és az előadáson elhangzottak továbbdolgozása mellett (a megadott témák bővíthetők, pontosíthatók, esetenként inspirációként, témafelütésként szolgálnak):

- Lakóépület-tervezéssel foglalkozó mozgalmak, áttörések, eredmények és következmények.
- Európai és amerikai léptékek összehasonlító elemzése. Hol az eredete a méretnek?
- A lakás, mint a közösséggel való viszony lenyomata. Funkció és reprezentáció. Villaépítészet, modernista társasházak, különös tekintettel a pécsi példákra; szabadság úti építkezések, mecseki modern villák, belvárosi társasházak.
- A Bauhaus, pécsi lenyomata a lakóházak tekintetében.
- A technika ideája, az előregyártás bűvkörében.
- A lakás tartalmi változásai a jövőben - korai utópiák, mai elméletek lakókapszulák, "parazitaházak", úrkorszak. A város alulnézetből. A város felülnézetből.
- Modern lakások eszközhasználata, formakultúrája a 60-70-es években, belsőépítészet, bútorok, "retró". Időutazás a vizuális design tengelyén.
- Szociális és ipari lakásépítés a 19-20. században különös tekintettel a pécsi példákra; szükségglakások, koloniális építkezések, stb. Mai szociális lakásépítés példái, sajátos esetek, szegregáció.
- Katasztrófák után. Mobillakás, szükségglakás és építészete.
- Humanitárius építészeti megoldások és példák a lakóház-építészetben. Esettanulmányok.
- Az intelligens ház. Társadalmi utópiák, elméletek a témában. Jövőkép?
- Vizuális kommunikáció a lakóházban. Prezentáció vagy reprezentáció?
- Lakás és településlépték – tanya, falu, város, metropolisz a település jellegéből, struktúrájából, földrajzi elhelyezkedéséből következő jellemzők, a településszövet hatása. A mai agglomeráció problémái.

Témaválasztás: <https://forms.gle/n9f17CbPUQQYxDj8A>

Program heti bontásban

1.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Szeptember 8.	Féléves tematika ismertetése Tájékoztató, feladatkiadás
2.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Szeptember 15.	Előadás Falu és a város szerepe a XXI. század változó világában
3.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Szeptember 22.	Konzultáció Konzultáció a választott téma kutatásáról – A választott téma bejelölendő az óra kezdetéig itt: https://forms.gle/FF1S9uYdmfPUo5gn7
4.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Szeptember 29.	Előadás A lakás, az otthon fogalma, kialakulása történeti áttekintése Népek építészete, a tapasztalati úton fejlődő lakóház. Pszichikai, fizikai, társadalmi jellemzők, hatások.
5.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Október 6.	Konzultáció Konzultáció a választott téma kutatásáról
6.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Október 13.	Előadás Kis lakások, minimum alapterületek, az üres tér végletei. Optimalizáció az alaprajzon. Minimum lakás, a típuservektől a panelig, kortárs megjelenítés.
7.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Október 20.	Előadás TANULMÁNY VÁZLATSZINTŰ LEADÁSA Leadandó: Absztrakt, tartalomjegyzék és irodalomjegyzék bemutatása.
8.Hét	szerda 7:45 – 9:15
Október 27.	ŐSZI SZÜNET
9.Hét	szerda 7:45 – 9:15
November 3.	Konzultáció Konzultáció a választott téma kutatásáról
10.Hét	szerda 7:45 – 9:15
November 10.	Előadás A CIAM kongresszusai, a két világháború közötti kongresszusok a lakóházak fejlődésére és az azokat érintő kérdésekre vonatkozólag. Kísérleti lakótelepek.
11.Hét	szerda 7:45 – 9:15
November 17.	Hallgatói előadások
12.Hét	szerda 7:45 – 9:15
November 24.	Hallgatói előadások

13.Hét	szerda 7:45 – 9:15
December 1.	Hallgatói előadások
14.Hét	szerda 7:45 – 9:15
December 8.	Hallgatói előadások A végleges tanulmány leadása. EZ A FÉLÉVES TANULMÁNY BEADÁSÁNAK VÉGLEGES HATÁRIDEJE
15.Hét	szerda 7:45 – 9:15
December 15.	Hallgatói előadás - PREZENTÁCIÓ PÓTLÁS
16.Hét	Vizsgaidőszak 1. hete szerda 21:00
December 22.	A végleges tanulmány leadásának pótlása

Ezen tantárgyi program részleteiben (dátum/helyszín/pontosítások) történő változtatás jogát fenntartjuk, melyről a hallgatókat minden esetben tájékoztatjuk. A félév folyamán felmerülő kérdésekkel, problémákkal a tantárgyfelelőst, valamint az intézeti koordinátort lehet keresni a szorgalmi időszakban.

dr. Rác Tamás
tantárgyfelelős

Pécs, 2021.09.06.